

Repertoriul jurisprudenței

Cauzele conexe T-202/10 RENV II și T-203/10 RENV II

Stichting Woonlinie și alții împotriva Comisiei Europene

„Ajutoare de stat – Locuințe sociale – Schemă de ajutor în favoarea societăților din domeniul locuințelor sociale – Ajutoare existente – Angajamente ale statului membru – Decizie prin care ajutorul este declarat compatibil cu piața internă – Articolul 17 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 – Serviciu de interes economic general – Articolul 106 alineatul (2) TFUE – Definiția misiunii de serviciu public”

Sumar – Hotărârea Tribunalului (Camera a opta extinsă) din 15 noiembrie 2018

- Acțiuni în anulare – Acte supuse căilor de atac – Acte pregătitoare – Excludere – Scrisoare a Comisiei prin care se exprimă îndoieli cu privire la compatibilitatea unui ajutor cu piața internă și prin care se propun măsuri adecvate – Act care constituie o etapă în procedura de elaborare a unei decizii de constatare a incompatibilității ajutorului cu piața internă – Excludere*
[art. 263 TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 17]
- Ajutoare acordate de state – Examinare de către Comisie – Schemă de ajutoare – Noțiune – Plata ajutoarelor individuale – Incluzere*
[art. 108 TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 1 lit. (d)]
- Ajutoare acordate de state – Examinare de către Comisie – Schemă de ajutoare – Noțiune – Necesitatea unei dispoziții legislative ca temei al schemei menționate – Lipsă*
[art. 108 TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 1 lit. (d)]
- Procedură jurisdicțională – Invocarea de motive noi pe parcursul procesului – Condiții – Dezvoltarea unui motiv existent*
[Regulamentul de procedură al Tribunalului, art. 84 alin. (1)]
- Ajutoare acordate de state – Noțiune – Măsuri prin care se urmărește compensarea costului misiunilor de serviciu public asumate de o întreprindere – Excludere – Condiții enunțate în Hotărârea Altmark – Caracter cumulativ*
[art. 107 alin. (1) TFUE]

6. *Ajutoare acordate de state – Noțiune – Măsuri prin care se urmărește compensarea costului misiunilor de serviciu public asumate de o întreprindere – Distincție între testul Altmark, prin care se urmărește să se determine existența unui ajutor, și testul prevăzut la articolul 106 alineatul (2) TFUE, care permite stabilirea compatibilității unui ajutor cu piața internă*

[art. 106 alin. (2) și art. 107 alin. (1) TFUE]

7. *Concurență – Întreprinderi care au sarcina de a gestiona servicii de interes economic general – Definiția serviciilor de interes economic general – Puterea de apreciere a statelor membre – Limite – Control al Comisiei și control jurisdicțional limitate la cazul unei erori vădite*

[art. 106 alin. (2) și art. 107 alin. (1) TFUE]

8. *Ajutoare acordate de state – Ajutoare existente – Măsuri prin care se urmărește compensarea costului misiunilor de serviciu public asumate de o întreprindere – Examinarea de către Comisie a compatibilității ajutorului cu piața comună – Necesitatea de a lua în considerare riscul de supracompensare numai pentru viitor*

[art. 106 alin. (2) și art. 107 alin. (1) TFUE]

9. *Concurență – Întreprinderi care au sarcina de a gestiona servicii de interes economic general – Evaluarea costurilor suplimentare generate de misiunea de serviciu public – Putere de apreciere a Comisiei*

[art. 106 alin. (2) TFUE]

1. Din moment ce o scrisoare a Comisiei privind articolul 17 din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 TFUE, care exprimă îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea unei scheme de ajutoare cu piața internă și propune măsuri adecvate, constituie o primă etapă a elaborării unei decizii prin care se constată incompatibilitatea cu piața internă a schemei de ajutoare, iar aceste îndoieli au fost confirmate prin această decizie, un reclamant nu poate fi împiedicat să invoce o nelegalitate care afectează evaluarea cuprinsă în această scrisoare în susținerea acțiunii sale împotriva deciziei menționate.

(a se vedea punctul 41)

2. Rezultă din articolul 1 litera (d) din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 TFUE că plata unor ajutoare individuale nu exclude existența unei scheme în temeiul căreia sunt acordate aceste ajutoare.

În această privință, faptul că Comisia primește plângeri referitoare la vânzări individuale de bunuri la prețuri inferioare prețului pieței nu se opune existenței unei scheme de ajutor în temeiul căreia au fost acordate aceste ajutoare individuale.

(a se vedea punctul 50)

3. Cerința unei dispoziții legislative ca temei al unei scheme de ajutor nu face parte din definiția unei scheme de ajutor în sensul articolului 1 litera (d) din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 TFUE.

(a se vedea punctul 51)

4. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 63)

5. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 72-74)

6. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 76 și 77)

7. Chiar dacă statul membru dispune de o largă putere de apreciere în ceea ce privește definirea serviciilor pe care le consideră serviciu de interes economic general (SIEG), aceasta nu îl dispensează însă de a demonstra, corespunzător cerințelor legale, că perimetrul acestuia este necesar și proporțional în raport cu o necesitate reală de serviciu public. Astfel, sarcina probei de a demonstra că SIEG este delimitat în mod suficient de clar revine autorităților naționale. Lipsa probei, furnizată de statul membru, că criteriile menționate mai sus sunt îndeplinite sau nerespectarea acestora poate constitui o eroare vădită de apreciere de care Comisia trebuie să țină seama.

În raport, pe de o parte, cu largă putere de apreciere de care dispune statul membru cu privire la definirea unei misiuni de SIEG și la condițiile punerii sale în aplicare și, pe de altă parte, în raport cu întinderea controlului limitat la eroarea vădită pe care Comisia este împuternicită să îl exercite în acest temei, controlul care trebuie să fie exercitat de Tribunal asupra aprecierii Comisiei în această privință nu poate, nici el, să depășească aceeași limită și, prin urmare, acest control trebuie să se limiteze la a analiza dacă Comisia a constatat sau a respins în mod întemeiat existența unei erori vădite a statului membru.

(a se vedea punctele 81, 82 și 98)

8. Examinarea de către Comisie a ajutoarelor existente nu poate conduce decât la o decizie care produce efecte pentru viitor. Așadar, numai în cazul în care Comisia consideră că sistemul de finanțare în cauză prezintă un risc de supracompensare pentru viitor, aceasta poate fi pusă în situația de a propune măsuri adecvate.

În aceste condiții, deși este posibil ca, în cadrul examinării permanente a unui ajutor existent, încercarea de a găsi o eventuală supracompensare în trecut să poată eventual prezenta, potrivit împrejurărilor specifice ale speței, un interes pentru evaluarea compatibilității acestui ajutor existent cu piața internă, nu este mai puțin adevărat că o astfel de încercare nu este, în sine, absolut indispensabilă pentru o evaluare corectă a necesității de a propune măsuri adecvate pentru viitor și pentru stabilirea acestor măsuri. Riscul sau lipsa riscului de supracompensare pentru viitor depinde, în definitiv, în esență de modalitățile concrete ale schemei de finanțare în sine, iar nu de împrejurarea că această schemă ar fi ocazionat în practică o supracompensare în trecut.

În această privință, într-o scrisoare privind articolul 17 din Regulamentul nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 TFUE, care conține o evaluare preliminară a Comisiei, aceasta din urmă nu trebuie să demonstreze că activitățile accesorii ale societăților în cauză beneficiază efectiv de ajutoare de stat sau că au avut efectiv loc subvenții încrucișate.

(a se vedea punctele 120, 154-156)

9. Astfel, o definiție clară a unui serviciu de interes economic general (SIEG) este necesară pentru a garanta respectarea condiției proporționalității ajutorului, și anume pentru a garanta că compensația acordată nu depășește ceea ce este necesar pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public.

În această privință, prin faptul că solicită unor autorități naționale să definească SIEG al locuințelor sociale în funcție de un grup-țintă de gospodării defavorizate din punct de vedere social, Comisia le solicită să stabilească în mod clar misiunile de serviciu public pentru care sunt acordate compensațiile. Această definiție precisă permite astfel să se stabilească costurile efectuate pentru executarea SIEG și să se evite, pe de o parte, supracompensațiile și, pe de altă parte, ca activitățile desfășurate de societățile din domeniul locuințelor în afara SIEG să beneficieze de ajutoare de stat pentru a evita subvențiile încrucișate.

(a se vedea punctele 148 și 149)